AREVELK
Siyasi, iktisadi ve edebi
yevmi gazete
Galata, Tunel itisalinde, Billur Sokak
No. 10

ԽՄԱԳՐԱՆՈՒԹԻՒՆ

	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ՏԱՐԵԿԱՆ
ՊՈՒՐՍԻՆ	700 ՂՐՇ.	1400 ՂՐՇ.
ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆ	110 ՖՐ.	200 ՖՐ.
ԱՄԵՐԻԿԱ	9 ՏՈԼԱՐ	15 ՏՈԼԱՐ

AREVELK
ԱՌԱՎԵԼՔ

ՀԵՌԱՁԱՅՆ 40852 ◆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ—ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ ՕՐԱԹԵՐԹ ◆ Telefon 40852

Գիւղաւոր փոստոց թիւ 10
Ղալաթիա Թիւնէլի կիր

AREVELK
Quotidien Arménien Politique
Economique et Littéraire
Galata, B. P. 1203
ԽՄԲԱԳՐԱՊԵՏ
ԽՈՐԷՆ ՀԱՄԱՀԵԱՆ

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ՆԻՒԹԱԿԱՆ ՏԱԳՆԱՊԻ
ՄԱՏՆՈՒԱԾ Է- ՄԱՐՔԸ ՄՕՏ ԱՏԵՆԷՆ ՊԻՏԻ ԻՅՆԱՅ
ՀԻԹԼԷՐ ԱՆԴՐԴՈՒԵԼԻ ԿԸ ՄՆԱՅ ԻՐ ՏԵՍԱԿԷՏԻՆ ՎՐԱՅ
ԱՆԳԼԻԱ ՊԻՏԻ ԿՐՆԱ՞Յ ԽՕՍՔ ՀԱՍԿՑՆԵԼ ԵՐԿՈՒ ԿՈՂՄԵՐՈՒՆ

Լօքառնոյի դաշնագիր պատուիրակները, բացի Գերմանիայէն, նախորդ օր ժամը 17ին հաւաքուեցան անգլ. արտաքին նախարարութեան մէջ և խորհրդակցութիւններ կատարեցին Լօքառնոյի դաշինքին բռնաբարման հետեւանքով առեղծուած կացութեան շուրջ։

Ոչինչ կարելի եղած է իմանալ կատարուած վիճաբանութիւններէն, որոնք վերջացան ժամը 19.45ին։ Նիստին փակումէն վերջ հրատարակուած զեկոյցը կ'ըսէր.—

«Պատուիրակներ ներկայացուցիչներուն կողմէ միաձայնութեամբ ընդունուեցաւ, թէ ապազինեալ գօտիին Գերմանիոյ կողմէ գրաւումը, բացայայտօրէն բռնաբարումն է Վերսայլի և Լօքառնոյի դաշինքներուն։

Ցլանտէն իր կարգին հետեւեալ զեկոյցը հրատարակեց, որ աւելի յստակ է.—

«Հաւաքաբար ճանչցուեցաւ թէ ապազինեալ գօտիին Գերմանիոյ կողմէ վերագրաւումը, բացայայտ բռնաբարում մըն է Վերսայլի և Լօքառնոյի դաշինքներուն 242 և 43րդ յօդուածներուն։

Ազգաժողովի Խորհուրդը, որուն դիմում կատարեցին Ֆրանսա և Պելճիքա, այս մասին որոշում մը պիտի տայ։ Կացութեան մասին աւելի կատարեալ ուսումնասիրութիւն մը կարենալ կատարելու համար, Անգլիոյ, Ֆրանսայի, Իտալիոյ և Պելճիքայի գլխաւոր պատուիրակները հաւաքուեցան սեղմ շրջանակի մէջ։ Այս յանձնախումբը վաղը առաւօտ դարձեալ պիտի գումարուի։»

ՖԼԱՆՏԷՆ ԵՒ ԼՐԱԳՐՈՂՆԵՐԸ

Ցլանտէն, խօսելով լրագրողներուն յայտարարեց թէ Ֆրանսա իր կորովի դիրքը պահեց խորհրդակցութեանց ընթացքին և թէ չէ կորսնցուցած իր չափաւոր լաւատեսութիւնը։

Լոնտոնի մէջ դիտել կուտան թէ Լօքառնոյի դաշնագիրներուն հաստատելիութիւնը բնաւ չի կրնար վերջնական նկատուիլ և Ազգաժողովի Խորհուրդն է միայն որ իրաւասու պիտի ըլլայ վճռական որոշում մը տալու։

Այս կերպով, Հռենոսի վերագրաւման հարցը ամբողջութեամբ կը մնայ Ազգաժողովի իրաւասութեան սահմանին տակ, ինչպէս որ արդէն կը փափաքի Ֆրանսա։

Լոնտոնի դիւանագիտական շրջանակները կ'ընդունին թէ դժուար պիտի ըլլայ բանակցիլ Ռայխին հետ և անհրաժեշտ է գտնել մասնակի պարպում մը ապահովել, պարապարելով նաև Գերմանիոյ որ Հռենոսի շրջանին մէջ ամրութիւններ չշինէ։

Այս պահանջը բանի ուժով չէ որ ձեռք պիտի բերուի, այլ Լօքառնոյի դաշինքով նախատեսուած ճնշումներուն միջոցաւ, հակառակ անոր որ Գերմանիա ընդած է զանոնք։ Կը մնայ նաև պատիժներու հարցը, որուն պիտի սահմանուի տեղի տալ Անգլիա, հակառակ իր ընդդիմութեան եթէ Ազգաժողովին Խորհուրդը որոշէ գործադրել զանոնք։

Ռոյթերի տեղեկութեանց համաձայն, անգլ. գահլիճին նախորդ օրուան գումարումէն յետոյ, Էտէն հրաւիրած է գերման դեսպանը և ըսած է անոր թէ՝ անգլ. կառավարութիւնը նկատի առնելով ծանրակշիռ կացութիւնը կը պահանջէ Հիթլէրէն որպէսզի կարելի եղածին չափ շուտով և ինքնաբերաբար տեղեկութիւն մը ընծայէ Լոն, կարենալ կարգադրութեան մը յանգելու համար։

Գերման դեսպանը վերապահած է իր պատասխանը և երէկ յանձնած է Էտէնի պաշտօնական յայտարարութիւն մը, զոր հրատարակած ենք մեր ներքին էջերուն մէջ։ Անգլ. արտաքին նախարարութիւնը Ֆրանս. և պելճ պատուիրակներուն հաղորդած է այս յայտարարութիւնը։

Անգլ. կառավարութիւնը այս պատասխանը կը նկատէ աղեկցութիւն մը Գերմանիոյ կողմէ, կարգադրութեան մը յանգելու համար, բայց կը յայտնէ միեւնոյն ատեն թէ անկէ պահանջուածին չափ չէ։

Ռոյթեր կ'ըսէ թէ բացայայտ է որ Գերմանիոյ պատասխանը — անկախաբար իր հաշտարար պարբերութիւններէն — չընդունիր Էտէնի կողմէ առաջարկուած երկու կենսական պայմանները՝ այսինքն Հռենոսի պարպումը և յանձնառութիւն թէ բանակցութեանց ընթացքին ամրութիւններ չկիսի շինուին հոն։

Այս պարագան կարեւոր է և Գերլինի մէջ երէկ հրատարակուած տիշատակագրին ոճը ցոյց կուտայ թէ կացութիւնը բան մը չէ կորսնցուցած իր ծանրակշիռ բնոյթէն։

ԻՆՉ ԿԸ ԽՈՐՀԻՆ ԼՈՆՏՈՆԻ ՄԷՋ

ԼՈՆՏՈՆ, 13.— Հավասի թղթակիցը կը յայտարարէ թէ բանակցութեանց առաջին օրը վերջացած է դրական արդիւնքով։

Արդարեւ Լօքառնոյի դաշնագիրները հանդիսաւորապէս ճանչցած են թէ Հռենոսի վերագրաւումը բացայայտօրէն բռնաբարումն է Լօքառնոյի և Վերսայլի դաշնագրերուն։

Ասիկա ցոյց կուտայ թէ երկուշաբթիէն ի վեր փոփոխութիւն մը տեղի ունեցած է անգլ. կառավարութեան տեսակէտներուն մէջ. Արդարեւ, յիշեալ օրը Էտէն յայտարարած էր թէ իր երկիրը աղեկցութիւն կը խոստանայ այն պարագային երբ Ֆրանսա կամ Պելճիքա յարձակումի մը ենթարկուին։

Միւս կողմէ, Գերմանիոյ դատապարտութեան գործին իսալ. դեսպան կրանտի եւս իր մասնակցութիւնը բերած ըլլալով, յայտնի կ'ըլլայ թէ Մուսոլինի ոչ ուղղակի և ոչ ալ անուղղակի կերպով չէ ընկերակցած Գերմանիոյ ձեռնարկին։

Այս արդիւնքներու կողքին կը յիշուի նաև ժխտական արդիւնքը այն դիմումին, զոր Էտէն կատարեց գերման դեսպանին մօտ։

Էտէն պահանջեց գերման զօրքերուն քաշուիլը։ Որպէսզի բանակցութիւնները սկսին։ Իսկ Գերմանիա հասկցուց թէ մտադիր է Հռենոսի իր զօրքերուն թիւը աւելցնել, անմիջապէս որ բանակցութիւնները սկսին, Հիթլէրի առաջարկներուն հիման վրայ։

ՖՐԱՆՍ. ՄԱՄՈՒԼԸ ԳՈՀ Է

ԼՈՆՏՈՆ, 13.— Փարիզեան մամուլը ընդհանրապէս գոհ է Լոնտոնի խորհրդակցութեանց առաջին օրուան արդիւնքէն և լաւատեսութիւն ցոյց կուտայ անոր համար որ, Անգլիա իր երկմտութիւնը բարեփոխած է Ֆրանսայի կորովի ընթացքին հետեւանքով։

ԿԷՕՐԻՆԿԻ ԲՈՒՌՆ ՄԷԿ ՃՍՈՒԸ

ԳԷՕՆԻԿՍՊԷՐԿ 13.— Կէօրինկ, ընտրական պայքարի առթիւ կարեւոր ճառ մը արտասանելով, ի մէջ այլոց յայտարարեց.—

Հիթլէր դարձեալ սկսաւ գործօն քաղաքականութեան մը, որովհետեւ ան ունի այդ իրաւունքը, որովհետեւ դիտէ թէ Ռայխի զինեալ ուժերը բաւական զօրաւոր են առաջքը առնելու համար Գերմանիոյ դէմ կատարուած ոեւէ յարձակումի։

«Պատյա մը դէպի Պերլինը հիմա այլեւս անկարելի է։ Գերմանիա պարտաւոր է պաշտպանելու իր իրաւունքները, միայնակ մէկ մարդու պէս։ Կոյր վստահութիւն մը ունինք։ Ապագան կը դիմենք հանդարտութեամբ և հաստատամտութեամբ։ Գերմանիա ղէպք է ապրի պատուով, կամ մեռնի պատուով։»

ԼԻԹՎԻՆՕՖ ԱՌԱՋԱՐԿՆԵՐ ԿԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՆԷ

ՓԱՐԻԶ 13.—Հավաս կ. տեղեկանայ Մոսկուայէն.— Դիւանագիտական շրջանակները կը յայտարարեն, թէ Լիթվինօֆ մտադիր է կարդ մը առաջարկներ ներկայացնել Լօքառնոյի դաշնագիր պատութեանց, գերման հաւանական յարձակումի մը առաջքը առնելու համար։

Նոյն շրջանակները կը շեշտեն թէ Սովիէթները պատրաստ են գործադրելու Ազգաժողովին կողմէ արուած օնէլ որոշում, ի մէջ այլոց պատիժներու կիրարկում ընդդէմ Գերմանիոյ, եթէ այս վերջինը մերժէ Լօքառնոյի դաշնագիրներուն կողմէ գտնուած լուծման միջոցները։

ՀԻԹԼԷՐԻ ՄԵՐԺՈՒՄԸ ԵՒ ԱՆԳԼԻԱ

ԼՈՆՏՈՆ, 17.— Վէրնօն Պարթլէթ կը գրէ «Նիուզ Քրոնիքլ»ի մէջ.—

Էտէնի ներկայացուցած առաջարկներուն Հիթլէրի կողմէ մերժուիլը շատ աւելի ծանրակշիռ բնոյթ մը տուած է կացութեան։ Ինչպէս յայտնի է, Էտէն, Լոնտոնի գերման դեսպանին միջոցաւ առաջարկած էր որ Գերմանիա երեւութապէս ետ քաշէ իր զինուորները Հռենոսէն եւ հրաժարի հոն ամրութիւններ շինելէ, որպէս զի կարելի ըլլայ բանակցութեանց սկսիլ։

Անգլ. կառավարական շրջանակները կը վախնան որ եթէ Անգլիա մերժէ գործակցիլ Ֆրանս. պլօքին հետ, Գերմանիոյ բռնաբարումին դէմ կորովի միջոցներ ձեռք առնելու մասին, ատոր իբր անմիջական հետեւան Ազգաժողովը պիտի քայքայուի։

Գերման լաւատեղեակ շրջանակները կ'ըմբռնեն թէ Անգլիա երկընտրանքի մը առջեւ կը գտնուի եւ մեկուսի կերպով կը քննադատեն Հիթլէրի ռազմավարութիւնը։

Իսկ «Տէյլի Թէլէկրաֆ» կ'ըսէ թէ Անգլիոյ դիրքը նկատելի կերպով կը պրկուի եւ թէ բանակցութեանց սկսելու համար իր թափած քանքերը եթէ ծախողութեան մատնուին, այն ատեն անոր կը մնայ միայն մաճուանը վրէժը լուծել Լօքառնոյի եւ Ազգաժողովին։

ԻՏԱԼԻԱ Ի՞ՆՉ ԸՆԹԱՑՔ ԿԸ ԲՌՆԷ

ՀՌՈՄ, 12. — Իտալիոյ լաւութիւնը, Լօքառնոյի դաշինքին Գերմանիոյ կողմէ բռնաբարման առթիւ, հիմնուած է այն հանդարտ համոզումին վրայ թէ կռիւ չպիտի ծագի եւ թէ մօտ ատենէն վերջ պիտի գտնեն պատիժները, որով Իտալիա պիտի կրնայ իր գործօն դերը վերառանձնել միջազգային բեմին վրայ։

Ժողովուրդին մէջ հականգլիական զգացումը միշտ վառ կը մնայ։ Բայց Իտալիա կը փափաքի, աւելի վերջը, վերսկսիլ Անգլիոյ հետ իր գործակցութեան, Ֆրանսայի միջնորդութեամբ։

ԼՈՆՏՈՆ 12.— Հռոմէն կը հաղորդուի թէ Իտալիա դեռ չէ ճշդած իր դիրքը պաշտօնապէս, բայց թերթերու հրատարակութիւններէն այնպէս կը հասկցուի թէ, որպէսզի Իտալիա ուժ տայ անգլ. քաղաքականութեան, պէտք է որ այս վերջինը եռ քաշէ Միջերկրականի իր նաւատորմը։

ՀԻԹԼԷՐԻ ՃԱՌԸ ՀՌԵՆՈՍԻ ՄԷՋ

ԼՈՆՏՈՆ 12.— Առաջին անգամ ըլլալով Հիթլէր այսօր Հռենոս գնաց և Քարլսրուհէի մէջ ճառախօսեց 100 հազար հոգի առջեւ, որոնք 60—70 կառախումբերով հոն եկած էին, Գերմանիոյ ամէն կողմերէն։

Ֆիւհրէրը ի մէջ այլոց ըսած է.— Գերմանիա խաղաղութիւն կ'ուզէ, կը փափաքինք բարեկամաբար ապրիլ բոլորին, ինչպէս նաեւ Ֆրանսայի հետ։ Սովիէթներուն համար հարցը կը տարբերի։ Վստահութիւն չունինք անոնց վրայ։ Գերմանիոյ վերջին քայլը ոչ ոքի դէմ

(Շարունակութիւնը կարդալ Գ. էջ)

ԱԶԳԱԺՈՂՈՎԻ ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ
այսօր կը գումարուի Լոնտոնի մէջ
250 լրագրողներ ներկայ պիտի ըլլան
Մ. Պրուս պիտի նախագահէ նիստերուն

ԼՈՆՏՈՆ, 13.—Ազգաժողովի Խորհուրդին վաղուան (այսօր) գումարումին համար բոլոր պատրաստութիւնները աւարտած են։ Ամբոլ և միւս գլխաւոր պաշտօնատարները Լոնտոն հասած են, Սէնթ Ճէյմսի պալատին մէջ ամէն յարդարանք կատարուած է, որպէս զի պատուիրակներուն հանդիսաւոր կատարեալ ըլլայ։

Խորհուրդը պիտի գումարուի Թագուհի Աննայի սրահին մէջ որ պալատին ամէնէն ճոխ սրահներէն մէկն է։ Սրահին մէջ զետեղուած սեղանը լատինատառ «է» տառին ձեւը ունի։

Աշխարհի ամէն կողմերէն 250 լրագրողներ եկած են ներկայ գրաւնուելու այս ժողովին։ Ասոնց բոլորին տեղ հայթայթել անկարելի ըլլալով, ժողովատեղիին կից ուրիշ սրահ մը յարդարուած է, ուր զետեղուած են բարձրախօսներ, որպէսզի ճառերը և վիճաբանութիւնները լսելի ըլլան։

Ռոյթեր կը կարծէ թէ վաղուան (այսօր) նիստը դռնփակ պիտի ըլլայ։

ԼՈՆՏՈՆ, 13.— Ազգաժողովի միութեան գործադիր մարմինը որոշում մը ընդունած է, որով պիտի առաջարկուի խորհուրդին, որպէս զի Լահէյի գնահատումին ենթարկէ Ֆրանքեւսովէթ դաշինքը, տեսնելու համար թէ որ կողմը իրաւունք ունի։

Լօքառնոյի դաշնագիրները երէկ եւս երկու նիստ գումարեցին

ԼՈՆՏՈՆ 13.—Լօքառնոյի դաշնագիրներուն գումարումը սկսաւ ժամը 11.50ին։ Կը մասնակցէր նաեւ Նէվիլ Չէմպրլէն։

ԼՈՆՏՈՆ, 13.— Հավաս.— Լօքառնոյի դաշնագիրներուն խորհրդակցութիւնները վերջացան ժամը 13.30ին, Վիճաբանութեանց մասին բացարձակ լռութիւն կը պահուի։ Անգլիական, Ֆրանսական, իտալական և պելճ պատուիրակութեանց նախագահները առանձին մասնակցեցան նիստին և մերժեցին ո և է յայտարարութիւն ընել իրենց խօսակցութեանց շուրջ։

ԼՈՆՏՈՆ 13.—Հավաս.—Կը հաղորդուի թէ ժամը 17ին Լօքառնոյի դաշնագիրները նոր հաւաքում մը եւս պիտի ունենան վարչապետ Պալտուինի յարկարաժնին մէջ։

Այս առթիւ նկատի պիտի առնուին այն մասնաւոր միջոցները զորս դաշնագիր պատութիւնները կ'ուզեն Ազգաժողովի Խորհուրդին ներկայացնել, անմիջապէս որ այս վերջինը ընդունի թէ Գերմանիա բռնաբարած է Վերսայլի ու Լօքառնոյի դաշինքները։

Կը հաղորդուի թէ պելճ պատուիրակութիւնը արդէն իսկ, այս մասին ծրագիր առաջարկ մը ներկայացուցած է ժողովին, վիճաբանութեանց հիմ ծառայելու համար։

ԼՈՆՏՈՆ, 13. — Ցլանտէն արտաքին նախարարութենէն մեկնեցաւ ժամը 13, 35ին, գոհունակ երեւոյթով մը։ Անմիջապէս յետոյ դուրս եկաւ կրանտի, որուն յաջորդեցին Չէմպրլէն, Վան Զէլանտ և Լորտ Հալիֆաքս, որ իսկոյն վարչապետարան գնաց։ Ռոյտրն ալ լաւ տրամադրութեան մէջ կերեւէին։

*** Լիթվինօֆ այս առաւօտ մէկ ժամ տեւող տեսակցութիւն մը ունեցաւ Ցլանտէնի հետ։

*** Թիթուլեսքու այս առաւօտ տեսակցեցաւ Լիթվինօֆի հետ և ապա Էտէնի ու Ցլանտէնի հետ։ Եուգոսլաւ դեսպան Փուրիչ եւս այս առաւօտ բազմաթիւ տեսակցութիւններ ունեցաւ։

Կացութիւնը խիստ ծանրակշիռ կը նկատուի։ Ցլանտէն կը պահէ իր կորովի ընթացքը։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ՃՂԱԳՐԳՌՈՒԹԻՒՆԸ

ԳԵՐԼԻՆ 13.—Կարգ մը շրջանակներ դիտել կուտան թէ Գերմանիոյ մէջ տեսակ մը ցղագրգռութիւն կը տիրէ այն ծանրակշիռ դարձուածքին հետեւանքով, որ առացաւ կացութիւնը երեք օրէ ի վեր։

Աւելարական շրջանակները կը վախնան որ Հիթլէրի անհաշտ ընթացքը վտանգաւոր մեկուսացումի մը չենթարկէ Գերմանիան։

*** Պատասխանելով Պելճիքացիներու այն տարակուսանքին թէ իրենք Սովիէթներու հետ դաշինք չեն կնքած, գերման շրջանակները կը յայտարարեն որ Գերմանիա կը փափաքի իր կատարեալ վեհապետութիւնը հաստատել, առանց նկատի առնելու թէ իր դրացին Ֆրանսա կը կոչուի թէ Պելճիքա, չէզոք է թէ ոչ։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԱՌԻԹ ՄԸ ՓԱԽՑՈՒՑ

ԼՈՆՏՈՆ 13.— Ազգաժողովի խորհուրդին շրջանակները զարմանք կը յայտնեն որ Գերմանիա մերժած է Էտէնի կողմէ այնքան վեհանձնութեամբ ներկայացուցած համերաշխութեան առաջարկները, որոնք սուրբ օգնութիւնի զիջողութիւն չէին պարտադրեր Գերմանիոյ և ոչ ալ անոր արժանապատուութիւնը կը վիրաւորէին։

Նոյն շրջանակները այն տպաւորութիւնը ունին թէ Գերմանիա բացարձակ ոտքի մը կոխնցուց, աշխարհի հետ կարենալ համերաշխելու համար։ Իսկ Անգլիոյ վարկը բարձրացաւ իր կատարած այդ գիմումին հետեւանքով։

Իտալացիք Ալֆատրա եւ Ֆանարօա հասան

ՀՌՈՄ, 13.— Մարաջախտ Պատոյլիոյի վերջին զեկոյցը կը հաղորդէ որ Իտալական օդանաւերու տորմիղ մը Ալքատրայի շրջանը հասած է, իսկ Գ. զօրաբանակն ալ Ֆանարօա։

Սոմալիի ճակատին վրայ իտալ. օդանաւեր մեծ գործունէութիւն ցոյց կուտան, Նէկէլլի եւ Ատիս Սպապայի միջեւ։

ԱՏԻՍ ԱԲԱԲԱ, 13. — Հավասի թղթակիցը կը տեղեկանայ, թէ ռաս Տէսթա միշտ կը գտնուի Սիտամոյի շրջանին մէջ, ուր անձամբ վարած է հակօդային նոր թնդանօթ մը, վար առնելով իտալ. օդանաւ մը։

Այս լուրը բաւական է հերքելու այն զրոյցները թէ , ռաս Տէսթա չնորհազուրկ եղած ըլլալով Ատիս Ապապա կանչուած է։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԵՒ ՀԻԹԼԵՐ

Կ'ԸՍԵՆ ԱՅՆ ԻՆՉ ՈՐ ՑԱՅՏԱՐԱԿԱԾ ԷԻՆ ԱՐԴԵՆ

Սարբեւ կուսակցք «Տէղոյ»ի խիստ շահեկան մէկ խմբագրականը, որ իրատես ոգիով մը կը վերլուծէ Գերմանիոյ ծանօթ արարքին հեռեւանքով Եւրոպայի մէջ ստեղծուած կացութիւնը, մասնաւորաբար ծանրանալով Ֆրանսայի հեռեւած սխալ քաղաքականութեան վրայ։

Դէպքերը չեն փոխեր քաղաքականութիւնը, այլ ցոյց կուտան զայն։ Գերմանիա եւ Հիթլէր ճշդիւ կ'ըսեն այն զոր յայտարարած էին, այն որ արամաբանութիւնն է գերմանականութեան (ժէամանիզմ), այն որ շարունակութիւնն է Շթրէզմանի և Հինտէնպուրկի ջանքերուն։ Ֆրանքեւսովէէթ ուխտը պարզապէս պարուակ մըն է, իսկ բուն նպատակը կը ձգտի Գերմանիոյ վերակազմութեան և Եւրոպայի մէջ գէրման միրապետութեան վերահաստատումին։ Կատարուած արարքը կրնայ մահոգիչ ըլլալ, բայց ոչ անակնկալ։

Եւրոպա խռովուած է, մասնագապագային մասին և քիչ մըն ալ ամօթապարտ իր պարականութեան մէջ թերացումին համար։ Եւրոպա բնաւ չուզեց տեսնել, ինչ որ ճշմարտութիւն մըն էր։ Անոր ակարութիւնը և արթնամտութեան պակասը պատասխանատու են գերման յանդգնութեան։ Գեերմանիա կը թօթափէ զինքը նեղող ամէն բան, Վերսայլի դաշնագիրը, Լոքառնօ, զինուորական արամագրութիւնները։ Ոչինչ կը կասեցնէ զայն, որովհեաեւ գիտէ իր գիմացիններուն վարանումը։

Վերջերս հրատարակուած յօդուածի մը մէջ, գժբազդ Լոիթ, որ քաղաքական և գիւանագիտական ոխերներուն մեծագոյն մասին ներկայացուցիչն է, կը յայտարարէր թէ Անգլիա կը զինուի և թէ բոլոր ժողովուրդները կը զինուին։ Եւ տակէ կը հեռեւցնէր թէ խաղաղութիւնը փրկելու միակ միջոցն է պայքար մը բանալ ի նպաստ զինաթափութեան։ Ահա այս կրծալի ցնորամտութիւնն է մեր բոլոր ցաւերուն բուն ազբիւրը։

Աւելի քան 15 տարի է որ Եւրոպայի վարիչները կը մերժեն տեսնել Գերմանիան այնպէս, ինչպէս որ է։ Այդ ժամանակամիջոցին մէջ Գերմանիա լայնօրէն օգտուած է իր ներշնչած պատրանքներէն։ Եւրոպայի միամիտները խորհեցան արդեօք թէ ի՛նչ պիտի ընեն երբ պայմանաժամ գայ։

Առենը չէ խօսելու Գրիանի քաղաքականութեան փլուզումին և ոչ ալ Ֆրանքեւզերման մերձեցումի վիպական քաղաքականութեան ցնորքին մասին։ Այդ բոլոր յիշատակները գան են, որովհեաեւ կը յիշեցնեն կորսուած օրերը և ժամանակը։ Մանաւանդ տխուր են անոնք, որովհեաեւ ցոյց կուտան թի անդակ հաւաքականութիւն մը մինչեւ որ ատաիճան կրնայ զոհ դառնալ երեւոյթներու և բարեմտօրէն իր փափաքները իրրեւ իրականութիւն նկատել։

Վերջին դէպքերը ծառայութիւն մը մատուցած պիտի ըլլան մեզի, եթէ գտնէ խաբուած մարդիկը ճանչնան իրենց սխալը։

Անգլիա, իր կարգին, ենթարկուելէ յետոյ Մաքտոնալտի և աշխատաւորականներու միջազգայնական ցնորքներուն, կրցաւ բռնել ինքզինքը։ Ծանր սխալ մը գործեց զինաթափուելով։ Բայց նշմարեց այդ սխալը և այժմ կը սպառազինուի։ Վարկեր կը պահանջէ իր նաւատորմը վերակազմելու համար։ Գիտէ թէ ուրիշ միջոց չունի իր արժանապատուութիւնը բարձր պահելու և աշխարհի վրայ իր ունեցած դիրքն ու ինչքերը չկորսնցնելու համար։ Պէտք է զօրաւոր ըլլալ յարձակումի ամէն փորձ չլսուելու և կամ եա մղելու համար զանոնք, եթէ պատահին։

Իսկ ժրնո՞ւ։ Ազգաժողովը, իր բազմաթիւ դիւաններով, իր պաշտօնատարներով և վիճակագրութիւններով, առ այժմ անկարող է և այդպէս պիտի մնայ, տակաւին երկար առեն։ Իտալիոյ հանդէպ ատոր բռնած քաղաքականութիւնը, որ հաւանաբար իր ուղածէն աւելի ծանր եղաւ, կատարեալ դարձուց դժբազդութիւնը։

ԵՐԱԺՇՏԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԸ ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ ՄԷՋ

ՊԱՏՄԱԳՐԵԱՆ ԱՄՈՒԼԸ ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՄԷՋ

Պէյրութէն կը գրեն «Արեւ»ի։

Այս տարուան Պէյրութի երաժշտական կեանքը մասնաւոր շնորհ մը ստացաւ այս արուեստագէտ ամոլին ներկայութեամբ։ Անոնք նոր ու կենսաբար շունչ մը բերին այստեղի լճացած երաժշտական մթնոլորտին մէջ։

Տիկ. Ռոզ Պատմագրեան, կատարեալ արուեստագէտի մը բոլոր ձիրքերով օժտուած և Փէթրօկրատի, Պերլինի ու Փարիզի մէջ աշխատած երգի մեծ վարպետներու հետ, յետագային երեւցաւ փարիզեան «քոնսէր սէնֆոնիք»ներու մէջ որպէս առաջին երգչուհի, այն ալ ամենադարդ գլուխ գործոցներու մէջ։

Աշոտ Պատմագրեան, ֆիզիքապէս ու մտաւորապէս երիտասարդ, լի բնածին կորովով ու խանդավառութիւնով, ուսած է Պերլինի Երաժշտանոցը։ Ան կատարելապէս իւրացնելով երաժշտական գիտութիւնը՝ անցած է Փարիզ, ուր նոմանապէս ունեցած է փայլուն ասպարէզ մը, պարբերաբար տալով համերգային «օէնֆոնիք քոնսէրտներ։

Ահաւասիկ ուրեմն այսպիսի արուեստագէտներու ներկայութիւնը վայելելու հաճոյքն էր որ ունեցանք։

Եղանակին սկիզբը, Աշոտ Պատմագրեան, շնորհիւ իր արդիական ուսուցման եղանակին՝ մէկ ամսուան մէջ ոտքի հանեց նախանձելի երգչախումբ մը և նուագախումբ մը։ Եւրոպայի քոնսէրտներուն մէջ նուագուող է՛ն ակնյայտնի գործերը կային իր յայտագրին մէջ, ինչպէս Պէթհովէնի նշանաւոր «Ֆանթէզիայն՝ երգչախումբի, նուագախումբի և դաշնակ սոլոյի համար, և Մոցարթի «Սրքիէմ»։ Այս անանխնթաց քոնսէրը տրուեցաւ ամերիկեան համալսարանի սրահին մէջ, ի ներկայութեան Պէյրութի միջազգային ամենաընտիր հասարակութեան։ Տեղւոյն հայ և ֆրանս. մամուլը գովասանքներով նշեց այս երաժշտական «դէպք»։ Սուր Տիկ. Ռոզ Պատմագրեան ներկաները հմայեց իր ա՛յնքան վճիտ ու տաք ձայնով որ ունի նաեւ ա՛յնքան նուրբ ու խոր շեշտեր, և Պ. Աշոտ Պատմագրեան դուրս եկաւ որպէս տաղանդաւոր երգչան իր «Ինամի հարսնիքը» հոյակապ հայկական «ռափսոտի»ով արդիական թէքնիքով կատարուած ու հայկական հարազատ մոթիֆներով շաղախուած։

Այս քոնսէրին իր մասնակցութիւնը բերած էր Օր. Նուարդ Տամատեան, որ թէ՛ Պէթհովէնի Ֆանթէզի»ին մէջ նուագած իր սոլոյով և թէ Պատմագրեանի երգերուն ընկերակցած պահուն ցոյց տուաւ իր երաժշտական ճիշտ ըմբռնգութիւնը և «թուշէ»ի ներքութիւնը։

Ստեղծուած անօրինակ խանդավառութենէն վերջ, սոյն օէնֆոնիք և համերգային քոնսէրները կրկնուեցան հինգ անգամ գանազան սրահներու մէջ՝ ժողովուրդին պահանջին վրայ։

Աշոտ Պատմագրեան տուաւ նաեւ քանի մը լուրջ և հմուտ դասախօսութիւն հայ երաժշտութեան մասին՝ որոնք գեղեցիկ ապաւորութիւն մը գործեցին ունկնդիրներուն վրայ։

Ֆրանս. շրջանակներն ալ հրաւիրեցին այնուհետեւ Ռոզ Պատմագրեանը երգել «կալա»ի երեկոյթի մը՝ որ հովանաւորուած էր Բարձր Գոմիսէր Կոմտ աք Մարթէլ, Արեւելքի ընդհ. հրամանատար Զօր. Հէօնթցիժէէ և Լիբանանի Հանր. Նախագահ Պ. Էմիլ Էտատէ։ Ֆրանսացի բարձր պաշտօնատարներու և զինուորականներու առջեւ Տիկինը ունեցաւ մեծ յաջողութիւն, ընդունելով խանդավառ ծափեր ու գեղեցիկ ծաղկեկողով մը։

Հեռեւեալ գիշերը (18 Փեբր.) Օթել Սէն Ժօրժի սրահին մէջ Ռոզ Պատմագրեան կուտար իր երգի «ռէսիթալ»ը որուն յայտագիրը ճաշակի գլուխ գործոց մըն էր արդէն։

Սկիզբը՝ Հէնտէլի զմայլելի «Լատկո»ն, իրապէս երանաւէտ երաժշտութիւն մը։ Յետոյ կատր մը անմահ Մոցարթէն, այնքան քնքուշ ու շնորհալի։ Ապա Վէպերի «Ֆրայշուց»էն հատուած մը, աւելի ողբերգական ու հոգեցունց։ Կը հանդիսանք Պէլլինիի հռչակաւոր «Բասթաժիվա»ին, Շումանի սքանչելի երգերու այն շարքին՝ որ կը կոչուի «Բանաստեղծին Սէրը», Հայնրիխ Հայնէի բանաստեղծութիւններուն վրայ գրուած, մէկը միւսէն քաղցր, խոր ու յուզող, և ամէնէն վերջ Պրահմսին, որուն անունը ամենասերտ կերպով կապուած է հանճարեղ Շումանի անունն։ Այսքան գեղեցիկ երաժշտական ճամբորդութենէ մը վերջ կուգանք հանգրուանի մը՝ որ է Աշոտ Պատմագրեանի հեղինակած երկու երգերը՝ «Սայաթ-Նովա» և «Տուառլ», որոնք չատ թարմ ու ջիղով գրուած՝ ջերմ ընդունելութիւն գտան և ուր հեղինակը, դաշնամուրի բաժնին հետ դրած էր նաեւ կիթառի մաս մը որ նուագուեցաւ Վրոյր Մազմանեանէ։

Ակէ յետոյ ունեցանք ռուսական երաժշտութեան բաժինը։ Չայքովսքի, Մուսօրկսքի և Ռիմսքի-Քոռսաքոֆ երգուեցան իրենց ամենահարազատ գոյներով։

Ապա եկան Կոմիտասի երգերը, որոնք խանդավառութիւնը հասցուցին իրենց գագաթնակէտին։ Օր. Նուարդ Տամատեան, ինչպէս միշտ, զմայլելի էր իր դաշնամուրի բաժնին մէջ։

Կ'իմանանք թէ մեր երկու պատուական արուեստագէտները մօտերս Եգիպտոս կը մեկնին՝ քոնսէրներու շարք մը տալու մտադրութեամբ։

Պէյրութի երաժշտասէրները անմոռանալի յիշատակ մը պահեցին իրենցմէ և կը փափաքին ու կը մաղթեն որ յաջորդ եղանակին գտնան անոնք՝ հրահրելու համար իրենց թռղած երաժշտական սիրոյ և ճաշակի բոցը։

Վ. ՄԱԶՄԱՆԵԱՆ

Այս արկածախնդրութեան մէջ, Ազգաժողովը չատ բան կորսնցուց իր հեղինակութենէն։ Ի՞նչ վերաբերում ցոյց պիտի տայ ան, այժմ, Գերմանիոյ հանդէպ որ լքած է Ժընեւը և դաշնագրեր կը բռնաբարէ։ Ի՞նչ պիտի ըսէ։ Բան մը պիտի ըսէ՞...։

Չպիտի աւելցնենք թէ այսպիսի պարագաներու մէջ, Սարբ–Ֆօթան դահլիճին գոյութիւնը մեծ սփոփանք մըն է Ֆրանսացիներուն համար։ Նուազ առինքնող այս դահլիճը, իր իշխանութեան գլուխ անցած բոպէին գէմ յանդիման գտնուեցաւ ծանրակշիռ դժուարութիւններու հետ, զորս պէտք պիտի ունենար հարթելու։

Ան մանաւանդ զբաղած էր Ժէզէի վրէժը լուծելու, Գլուժին գուհացում տալու և Բաշէնի փափաքները իրականացնելու գործով։ Հիմա որ լուրջ դէպքեր կը ծագին կը մնայ միայն մաղթել որ Ֆլանսէն և Պոնքուր ջանան աւելի իմաստուն և համեստ ըլլալ։

Ամէն ոք իր սխալներուն հետեւանքը կը կրէ։ Ցուսանք որ Ֆրանսացիներուն համար չատ սուղ չպիտի նստի իրենց սխալներուն հետեւանքը։

ՀԻԹԼԵՐԻ ՆՈՐ ՊԱՏԱՍԽԱՆԸ

ԷՏԷՆԻ ԿՈՂՄԷ ԵՂԱԾ ԳԻՄՈՒՄԻՆ

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԱՆԴՐԴՈՒԵԼԻ ԿԸ ՄՆԱՑ ԻՐ ԳՐԱՒՄԱՆ ԱՐԱՐՔԻՆ ՄԷՋ

ՊԵՐԼԻՆ 12.—Տեղեկատու Դիւանը գերման կառավարութեան հեռեւեալ պաշտօնական յայտարարութիւնը կը հաղորդէ ի մասին թերթերու մէջ երեւցած կարգ մը լուրերուն և պետական մարգոց կողմէ եղած կարգ մը յայտարարութեանց.—

1. Լոքառնոյի գաշնագրէն առաջ, Ֆրանսա զինուորական դաշինքներ կնքած էր, որոնք պիտի գործադրուէին, եթէ երրեք Ֆրանսա յարձակում կրեր Գերմանիայ կողմէ։ Այդ գաշնագիրները կընքուած էին Պելճիքայի, Չեխոսլովաքիոյ, Լեհաստանի հետ։

Լոքառնոյի դաշինքին հակառակ չնկատուեցան այդ դաշնագրերը ու Գերմանիա ընդունեց զանոնք, քանի որ Ֆրանս. կառավարութեան և ուրիշ կառավարութեանց համաձայն, այդ դաշնագրերը պաշտպանողական զինակցութիւններ էին, քանի որ Գերմանիա Ֆրանսայի դէմ յարձակողական ոեւէ մտադրութիւն չունի։

2.— Հաշտութեան կնքումէն ի վեր, Ֆրանսա բազմաթիւ զօրագունդեր համախմբած է գերման սահմանագլխին երկայնքը։ Ֆրանսական սահմանագլուխն ալ ինքնապաշպանութեան այնպիսի գրութեամբ մը օժտուած է որ պատմութեան մէջ ամէնէն վիթխարին է։ Բոլոր երկիրներու զինուորական իշխանութիւնները համամիտ են սա կէտին վրայ թէ այդ ինքնապաշպանութեան գրութեան վրայ յարձակում մը յանդգնութեան հաւանականութիւն չունի։ Գերմանիա ռազմաշունչ ոեւէ մտադրութիւն չունի Ֆրանսայի հանդէպ, ու ան կը շարունակէ ոեւէ առարկութիւն չընել այդ ամրութեանց դէմ։

3. — Ֆրանսա հիմայ կնքած է նոր զինակցութիւն մը Սովիէթ Ռուսիոյ հետ։ Բայց այս դաշնագրին գործադրութիւնը կախում չունի Ազգաժողովի բացորոշ հաստատումէն, այլ բուն խնդրի մասին տրուած որոշումներէ։ Սակայն, այն նոր զինակցութիւնը մասնաւկր դրոշմ մը ունի սա անվիճելի իրողութեամբ թէ, Ռուսիոյ արդի դրութիւնը եւ վարչաձեւ ի ոգին կը պահանջէ ոչ միայն տեսականօրէն, այլ եւ գործնականօրէն առաջ բերել համաշխարհային յեղափոխութիւնը, ու այսպէս գիտակցօրէն կը հոչակէ նեւաճողական եւ յարձակողական ոգի մը։

Այդ զինակցութենէն առաջ, Ֆրանսա իր ապահովութեան իբր երաշխիք ունէր իր սեփական ուժերը, այսինքն մայր հայրենիքը ու գաղթավայրերը, դրեթէ 100 միլիոն բնակչութեամբ, ինչպէս նաեւ Մեծն Բրիտանիան, Պելճիքան, Լեհաստանը, Չեխոսլովաքիան։ Լոքարնոյի դաշինքին հետեւանքով, Իտալիա աւելցուած էր այդ ցանկին մէջ, իբր երաշխաւոր պետութիւն։

4. Պատմութեան մէջ միակը եղող հողային ամբողջութեան այդ երաշխիքին համար, Ֆրանսա հարկ գտած է նաեւ ապահովել Սովիէթական Միութեան, 175 միլիոն բնակչութիւն ունեցող այդ վիթխարի հանրապետութեան աջակցութիւնը։

Այս մասին պէտք է գիտենալ որ Գերմանիոյ կողմէն ամենագոյն պատճառ մը չէ տրուած որ Ֆրանսայի կարծեցնել տայ թէ սպառնալիքի տակ կը գտնուի։ Ասկէ զատ, Գերմանիա բան մը չէ ըսած ապահովութեան այն երաշխիքներուն դէմ զոր Ֆրանսա ձեռք բերած է, իր հողային ամբողջութիւնը ապահովելու համար, որովհեաեւ Գերմանիա յարձակողական ոեւէ մտադրութիւն չունէր։

Լոքառնոյի դաշինքը սառարգելէ յետոյ, եթէ երրեք Ֆրանսա կը կարծեր որ յաւելուածական ապահովութիւն մըն ալ ձեռք բերելու էր, Ֆրանս. կառավարութիւնը զէթ այդ մտադրութիւնը իմաց տալու էր Լոքառնոյական պետութեանց, այդ նոր ապահովութիւնը Լոքառնոյի դաշինակին մէջ ներմուծելու և կամ անոր հետ հաշտեցնելու համար։

Զինակցութեան գաշնագիրը պատրաստուեցաւ հիմա։ Ֆրանքեւլեհ և ֆրանքեւլեհ առանձին գաշնագրերէն սա տարբերութիւնը ունի որ նոր գաշնագրով երկու կողմերը պիտի կրնան որոշումներ տալ նախայարձակը ճշդելու կամ իրենց ազդակցութիւնը ընծայելու համար, առանց նկատի առնելու Ազգաժողովի Խորհուրդին կամ Լոքառնոյի տէրութեանց որոշումները և նոյն իսկ պիտի կրնան կանխել զանոնք։

Ֆրանսա կարծեցեալ սպառնալիքի ենթարկուած իր անկախութիւնը պաշտպանելու համար, ամրութեանց ամենամեծ դրութիւն մը հաստատած է որ երբեք գոյութիւն ունեցած ըլլայ։ Իր անբնաբարելիութեան իբր օրինաւոր երաշխաւոր ունի Մեծն Բրիտանիան իր ցամաքային և նաւային ուժերով, Իտալիան, Պելճիքան, Լեհաստանը, Չեխոսլովաքիան, Ռուսիան. միայն այս վերջինը իր 17 միլիոն զինուորներով, ու ատանցմէ զատ նոյնինքն Ֆրանսան։ Այդ պատութիւնները խաղաղութեան ատեն ունին երեք միլիոնէ աւելի զինուորներ, ու պատերազմի առեն՝ երեսուն միլիոն զինուորներ։

Այսքան վիթխարի ու եղական երաշխաւորութեանց հանդէպ Ֆրանսա կը յայտարարէ թէ ապազինեալ գօտի մը պէտք ունի իր ապահովութեան համար, մինչ աշխարհի ամենամուր շղթային առջեւ կը գտնուի ինք, իսկ Գերմանիոյ մէջ ապազինեալ գօտին բաց է ամէն յարձակման դէմ։

Գերման կառավարութիւնը այդ մասին հեռեւեալը կը յայտարարէ. Գերմանիա չատ սահմանափակ թիւով զինուորներու միջոցաւ գրաւեց հողամաս մը, որ իր վեհապետական իրաւունքներուն ենթարկուած է։ Ֆրանսական կառավարութեան, ու մանաւանդ Ֆրանսայի ժողովրդեան վախի ոեւէ շարժառիթ չընծայելու համար է որ Գերմանիա ոեւէ ճնշում չի բանեցներ Ֆրանսայի վրայ, որպէս զի ան ատիպուի բանակցութիւններու սիրոյ անպատուաբեր պարագաներու մէջ։

Գերման կառավարութեան առաջարկը իր պատմական արժէքը կը ստանայ անով որ, խնդիրը կը դառնայ եւրոպական առաջին ընդհանուր համաձայնութեան վրայ, որ պիտի կրնայ կնքուիլ Վերսայլի դաշնագրէն յետոյ, առանց ճընշումի բոլոր կողմերուն վրայ, առանց ոեւէ ատրութեան անցնելու։

Մնաց որ, ատիկա անփոփոխելի պայման մըն է առաջարկին գրական և արդիւնաւոր իրագործումին համար, որովհեաեւ Գերմանիա կը բնաբարուի ուրիշ համբաւ մըն ալ հեռեւիլ։ Ան կրնար յայտարարել թէ Ֆրանքեւսովէէթ դաշնագրին կընքումով Գերմանիա Լոքարնոյի դաշնագիրը վերջացած կը նկատէ, ու առանց ձեռնարկելու Հաենսի գրաւման, պիտի կրնար եւրոպական գործակցութենէն քաշուիլ, իր ազգային ուժին վրայ յենած։ Գերման կառավարութիւնը չուզեց հեռեւիլ շաւղի մը, որ կրնար առաջնորդել Եւրոպայի ամուլ բաժանումին շարունակման։

Հետեւաբար, Գերմանիա ներմտէս կը փափաքի Ֆրանսայի եւ ուրիշ պետութեանց հետ բանակցութեանց ձեռնարկել անկեղծ հիման մը վրայ, խուսափելու համար Ֆրանսական սա մտայնութենէն թէ ճնշումի պէս բան մը կ'ըլլայ իր վրայ կամ կատարուած իրողութեան մը առջեւ կը գտնուի։ Ուստի իր սեփական հողամասին վերազինումը կատարած ատամեայ կերպով զոր կարելի է երեւութական համարել։

Բայց Գերմանիա երբեք չպիտի հրաժարի վեհապետ. իրաւունքներէ, համոզուած որ եւրոպական ապագայ խաղաղութիւնը նորէն պիտի հիմնուի բանաբարումով ձեռք բերուած զիջումներու և անջատումի վրայ, ինչ որ ամենապատուութեան և զժգոհութեան շարունակութիւն պիտի ստեղծէ։

Եթէ երբեք այս կարծիքը միայն կառավարութեանց հանրութիւնը չարժանանայ, գերման կառավարութիւնը անշուշտ ետ պիտի դառնայ իր առաջարկները ու պիտի խնդրէ պատասխաններ կղզիացումը, գերման ժողովուրդին ձիրքերուն, հաւասարժութեան ու գաղութեան ազանդական ոգիին վրայ յենելով քան թէ ուրիշ ժողովուրդներու մէջեւ ապրիլ իբր ժողովուրդ՝ սեղմ իրաւունքներով։

ՈՒԹ ՄԻԼԻՈՆ ԼԻՐԷԹ ԳՏԱԻ

ԳԻՐՔԻ ՄԸ ՄԷՋ

Անգլ. թերթ մը կը գրէ թէ Լոժէն Լաքօսթ անունով իտալացի ուսանող մը յանկարծ հարստացած է անակնկալ դէպքի մը՝ շնորհիւ։

Այս երիտասարդը Վատիկանի գրադարանը երթալով, ժ. դարու գրագէտներէն Էմիլ Ֆապրիէ անուն Ռէվիվպայի մէկ գիրքը կ'ուզէ կարդալու համար։ Կ'առնէ զայն և թղթատած միջոցին մէջէն երկտող մը կը գտնէ, որուն վրայ գրուած էր.— «Ով որ գտնէ այս թուղթը, թող յանձնէ զայն Ղրագրիա անվանի խնդրէ պրպտել գիրքերու Ա. իշարքը, թիւ 162։ Հռոմ, 5 Փեբր. 1784»։ Երկտողին մէջ յիշուած էր նաեւ գրագրին հասցէն։

Երիտասարդ ուսանողը կը հասնի երկտողին յանձնարարութեան, կը գտնէ գրագրին ժառանգորդները և մեծ կ'ելլայ իր զարմանքը, երբ այս վերջինները... Միլիոն լիրէթի գումար մը կը յանձնեն անոր։

Երիտասարդը այս անակնկալ արդիւնքին վրայ քննութիւն մը կատարէ և կը հաստատէ թէ խոշոր գրագրի հեղինակը, Էմիլ Ֆապրիէ թէ Ռէվիվպա, այն չրնին երբ հրատարակութեան կատար իր երկասիրութիւնը, խնդրեցաւ թերութեանց առարկայ դարձած էր։ Դժբախտ հեղինակը մինչեւ իսկ չկրցաւ ծախել իր գրքէն և հաստատելու համար թէ պապայ սերունդներն ալ զայն կարդալու հետաքրքրութիւնը պիտի ունենան, որոշեց կարեւոր գումարմը յատկացնել գիրքը կարդալու առաջին մարդուն։

Ամբողջ մէկուկէս դար, ոչ ոք մտքէն անցուց կարդալ Էմիլ Ֆապրիէի հատորը, մինչեւ որ անիկա մտաւ Վատիկանի գրադարանը։

Վերջապէս երջանիկ ուսանողը փափաք յայտնած ըլլալով կարդալ խնդրոյ առարկայ գիրքը, գիրքը երկտողին շնորհիւ տիրացաւ հեղինակին կտակած գումարին։ Մէկուկէս դարու ընթացքին կոսներով միասին հասած էր միլիոն լիրէթի...։

ՄԱՀ Ց. ՆԱՀԱՊԵՏԻ

Մարտ 5ին, Նիսի մէջ իր մանկացուն կնքած է Ցովակիմ Նահապետ։ Հանգուցեալը հանրածանօթ էր Նահապետ անունով, ոչ միայն Նիսի, այլ եւ ամբողջ հայութեան մէջ։

Ծառաւիղ Զաւղանայ բարեգործասանի մը, տարիներ առաջ Հնդկաստանէն Նիս փոխադրուած ան կը վայելէր եղական յարգանք մը ոչ միայն Հայերու, այլ և տեղական իշխանութեանց և հասարակութեան մէջ, արժանանալով «Լոբա» ժողովրդային տիտղոսին։

Իր բարձր ու վերին տատիճանի նախանձելի դիրքին մէջ, գերընտիր Հայ մըն էր և ազնուական մարդ մը։ Գաղթականութեան Ֆրանսա խուժումի օրերուն, ան ցոյց տուաւ իր հիանալի ոգի մը ի նպաստ դժբախտ արենակիցներուն։

*** Էջմիածնի Մայր տաճարի նորոգութեան համար Գահիրէի մէջ հանգանակուած գումարը հասած է 960 եգիպտ. ոսկիի, իսկ Ազգային սանդրիոյ մէջ՝ 570 ոսկիի։

*** Եգիպտահայ նկարչուհի Օր. Արաեմիս Թօփալեան իր գործերուն մէկ ցուցահանդէսը կազմակերպած է Գահիրէի մէջ։ Այս ցուցահանդէսին իրենց գործերով մասնակցած են նաեւ օտար նկարիչներ Ժ. Մոսգաթելի և Ա. աք Ռիցի։

ՄԱՐԴԱՍԻՐՈՒԹԻՒՆ

Ամերիկեան Հայ Դեղագործաց Միութեան Ատենադպիր Պ. Գ. Գ. Գրիգորեան մեզի գրեալ է հետեւեալ նամակը։

Ամերիկեան Հայ Դեղագործաց Միութիւնը, Ամերիկայի մէջ գործող հայ դեղագործներու միակ միութիւնն է։ Ան հիմնուեցաւ 1924 թուականին։ Ունի 50 անդամներ։ Ունի իր կանոնագիրը։ Ունի իր գրասենեակը։ Ունի իր դրամագլուխը։ Ունի իր գանձապետը։ Ունի իր ատենադպիրը։ Ունի իր ատենապետը։ Ունի իր ...։

Ունի՞ իր ...։

Ունի՞ իր ...։

Ունի՞

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ՆԻՒԹԱԿԱՆ ՏԱԳՆԱՊԻ ՄԱՏՈՒՈՒԱԾ

(Շարունակութիւն Ա. էջեն)

ուղղուած է։ Երբեք չեմ ընդունիր որ Գերմանիա իր իրաւունքները լքէ։ Իմ քաղաքականութիւնս հիմնուած է իրաւունքներու հաւասարութեան վրայ։

Ինծի կ'ըսեն թէ աղգայնական ես և յաղթական կ'ուզես։ Ես յաղթական չեմ ուզեր։ Կը ցաւիմ այն արիւնին համար, զոր տարիներով թափեցին Ֆրանսա և Գերմանիա, քանի մը թիզ հողի համար։»

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ՆԻՒԹԱՊԷՍ ՊԱՏՐԱՍՏ Չէ

ԳԵՐԼԻՆ 12.— Տօքթ. Շախթի բացակայութիւնը Լայփցիկի ռազմական դատէն և անոր պահած լռութիւնը մասնաւոր խորհրդածութեան առարկայ եղած են Գերլինի քաղաքական և տնտեսական շրջանակներուն կողմէ։

Լաւատեղեակ շրջանակները կ'ըսեն, թէ Տօքթ. Շախթ մերժած է խօսիլ հրապարակաւ, գրել, կամ յայտարարութիւններ ընել, որքան ատեն որ իր ըսելիքները պիտի ենթարկուին կէօպէլզի կամ կէօթինգի գրաքննութեան։

Տօքթ. Շախթ, ֆօն Նէօյրաթ և զօր. ֆօն Պլոմպէրկ չէին ուզեր որ Լոքառնոյի ջնջումը կատարուած իրողութեան մը երեւոյթը առնէ, Գերմանիոյ զօրաց Հաենոս մուտքով։ Ֆօն Պլոմպէրկ նոյնիսկ ըսած է թէ, ինչպէս կը հաւատան, Ռայխսվերը (պատերազմ. նախարարութիւն) չի կրնար ընդունիլ զինուորական պատասխանատուութիւնը, այսպիսի քաղաքականութեան մը։

Ցիշեալ անձնաւորութիւնները սարսեալ տեղի տուած են Հիթլերի առջեւ, որուն ուժ կուտային կէօրինկ և կէօպէլզ, արժանապատուութեան և ներքին քաղաքականութեան հարցերու պատճառաւ։

Տնտեսական շրջանակները խիստ մտահոգ են պարտիներու հաւասարական գործադրութեան մը պատճառաւ, նկատելով որ անհրաժեշտ կարգ մը սննդեղէններ հազիւ թէ քանի մը օրուան համար կը բաւեն։

Տօքթ. Շախթ, աւելին ըլլալով կը մտահոգուի ապագայ սպառազինութեանց ծախսերուն համար, եթէ մրցակցութեան արշաւը դարձեալ ծայր առայ։

ՊԷՐՆ, 13.— Իրաւասու գիտողներ կը յայտարարեն թէ Հիթլերի կողմէ Մարտ 7ին Գերման ժողովուրդին ուղղուած կոչին բուն պատճառն է Գերմանիոյ ելմտական տագնապալի կացութիւնը։

Անոնք կը նկատեն թէ այժմ, այլեւս անխուսափելի է Մարքին նոր մէկ արժէքազրկումը։ Անոնք կ'աւելցնեն թէ Տօքթ. Շախթ որոշած է Ռայխսմարքին արժէքը իջեցնել հարիւրին 80 համեմատութեամբ։ Հիթլերի յառաջիկայ ընտրական յաղթանակը պիտի թոյլատրէ իրագործել այսպիսի արժէքազրկում մը։

Նոյն Ցիւհերցայթունկ» կը գրէ,— Հիթլեր երբ յայտարարեց թէ նոր ընտրութիւնները տեղի պիտի ունենան Մարտ 29ին, ան պահանջեց գերման ժողովուրդէն որ իրեն ընծայէ անհրաժեշտ օժանդակութիւնը, երբոր ապահովելու համար առողջ տնտեսութիւն մը։

Հիթլերի այս խօսքերը կը նշանակեն որ գերման դրամին արժէքազրկումը մօտալուտ է։

ՊԵՐԼԻՆ 13.—«Մորնինկ Փոսթի Պերլինի թղթակիցը կը գրէ· թէ նոր տուրքեր պիտի դրուին Գերմանիոյ մէջ, ուր տնտեսական կացութիւնը խիստ ծանրակշիռ է։

*** Ֆրանս. պատուիրակութեան շրջանակները կը հերքեն այն լուրը թէ Լոնտոնի գերման դեսպան ֆօն Հէօշ և Ֆլանսէն տեսակցութիւն մը ունեցած են։

Ֆրանս. Ծերակոյտը վաւերացուց Ֆրանսբեւսովետէթ ուխտը

ԼՈՆՏՈՆ 12.—«Տէյլի Թէլեկրաֆ»ի թղթակիցը Փարիզէն կը հաղորդէ թէ, այն բուռն ընդդիմութիւնը որ կ'ակնկալուէր Ծերակոյտին կողմէ Ֆրանսբեւսովետէթ ուխտին վաւերացման համար, տեղի չունեցաւ, Գերմանիոյ վերջին արարքին հետեւանքով և յիշեալ ուխտը վաւերացուեցաւ 236 ձայնով։ ընդդէմ 48ի և 34 ձեռնպահներու։

Ճառախօսները արտայայտուած են միացեալ ճակատ կազմելու մասին, ընդդէմ Գերմանիոյ։

Թուրքիա եւս ուժ պիտի տայ Ֆրանսայի տեսակէտներուն

ԳԵԼԿՐԱՏ 12.— «Ավալա» գործակալութիւնը կը հաղորդէ.— Երէկ իրիկուն, ժամը 22ին, Թուրքիոյ արտաքին գործավար Ռիշտու Արաս, Գելկրատի կայարանէն մնացեալ Լոնտոն երթալու համար, ուր ներկայ պիտի գտնուի Ազգ. ժողովի Խորհուրդի նիստին։

Գործավարը կայարանին մէջ դիմաւորուեցաւ վարչապետ Սթոյատինովիչի, Գելկրատի Թուրք դեսպանին, ինչպէս նաեւ Ռումանիոյ, Սլաւոնիայի եւ այլ դեսպաններուն կողմէ։ Ռիշտու Արաս, Սթոյատինովիչի հետ կարճ տեսակցութենէ մը յետոյ շարունակեց իր ճամբան։

Թուրքիոյ արտաքին գործավարը հետեւեալ յայտարարութիւնները ըրաւ լրագրողներուն,—

Միջազգային կացութիւնը տագնապալի է, բայց ես լաւատես եմ։ Պալքանեան համաձայնութիւնը ոչ մէկ առիթ պիտի փախցնէ պաշտպանելու համար Եւրոպայի անքաժանելի խաղաղութիւնը։

*** Թուրքիա, Ռումանիա, Սլաւոնիան և Չեխոսլովակիա որոշած են ուժ տալ Ֆրանսայի տեսակէտին և ի հարկին քաջալերել Ազգ. ժողովէն։ Այս որոշումը մեծ ազդեցութիւն առթած է Փարիզի մէջ։

Վտանգաւոր ողողումներ Ամերիկայի մէջ

12 քաղաքներ ջուրին տակ, 8 հոգի խեղդուած

ՆԻՒ ԵՕՐՔ, 13։— Բուռն ծմեռէ մը վերջ ծիւնհալը մեծ ողողումներու պատճառ հանդիսացած է, հիւսիսային նահանգներուն մէջ։

Յարդ ուրթը հոգիի խեղդուած ըլլալը հաղորդուած է։ 12ի չափ քաղաքներ ողողուած են, թումբեր խորտակուած են և կամուրջներ քանդուած։ 38 անձեր, որոնք անակնկալօրէն ջուրերով պաշարուած էին կառախումբի մը մէջ, հինգ ժամ մեկուսացած մնալէ յետոյ, նաւերու կողմէ ազատուած են։

Ամերիկա 600 միլիոն տոլար թուէարկեց իր բանակին համար

ՈՒԱՇԻՆԿԹԸՆ 13.—Ներկայիս ելմտական յանձնաժողովը 600 միլիոն տոլարի վարկ մը քուէարկած է պատերազմ. նախարարութեան համար։ Այսպիսի մեծ գումարի մը յատկացումին առաջին անգամ է որ կը հանդիպինք։

ՈՒԱՇԻՆԿԹԸՆ, 13.— Լոնտոնի ամերիկեան դեսպան Գրինկամ, նախագահ Ռուզվելթի հետ տեսակցութիւն մը ունեցաւ Եւրոպայի կացութեան մասին։

ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԲԱՆԿԱԹԻՒ ԳԵՐԵԶՄԱՆԱՏԱՆ ՀԱՏՈՒՑՈՒՄԻ ԴԱՏԸ

Նախորդ օր, Իրաւական Դ. ատեանի առջեւ շարունակուելով լրացած է 180 հազար ոսկիի հատուցման դատը՝ զոր բացած է Քաղաքապետութիւնը դերեզմանատան դատի երաշխաւորներուն դէմ։

Դատաւորը յայտարարած է թէ պատկան դատարանին պիտի յանձնէ թղթածրարները։

Դատավարութիւնը տեղի պիտի ունենայ Ապրիլ 15ին, ժամը 14ին։

ՅՈՒԿԷՍ ՄԻԼԻՈՆԻ ԴԱՏ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ԴԷՄ

Մարտ 27ին Անգարայի մէջ պիտի սկսի դատավարութիւնը Ապտիւլհամիտ Պէրզէնճիի, որ յայտնելով թէ ազգային պայքարի տարիներուն ընթացքին օգտակարութիւններ ունեցած եւ գործեր տեսած է, 1,600,000 ոսկի կը պահանջէ կառավարութենէն։

Այս անձին հաւաքած փաստաթուղթերը, յիշեալ դատին վերաբերեալ երկու խոշոր պայուսակներ կը լեցնեն։

ՕՏԱՐ ՇԱՔԱՐ ԿԸ ՆԵՐԱԾՈՒԻ

Գործավարներու Խորհուրդի որոշումով, շաքարի մենաշնորհի ընկերութեան թոյլատրուած է 5000 թոն շաքար ներածել։ Ընկերութիւնը իբր առաջին մաս, Անգլիայէն 1000 թոն շաքար ներածած է, իսկ 1000 թոն ալ մօտ օրէն կը հասնի։ Այս շաքարներուն փոխարէն երկրէն թարմ և չոր պտուղ պիտի արտածուի Անգլիա։

*** Մանկավարժութեան Էնսթիթիւի համար Գերմանիայէն կէլպ անունով մասնագէտ մը հրաւիրուած է։

ՆՈՐ ԳԱՅԹԱԿՂՈՒԹԻՒՆ ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

Փարիզի մէջ, անցեալ շաբթու ելմտ. նոր գայթակղութիւն մը երեւան հանուած է, որուն հետեւանքով 50 հոգիներ բակալուած են։

Տեղեկացած է որ անգործներու մնաւուկէն բազմաթիւ մարդիկ օ. ժանդակութիւն կը ստանան երկու տարիէ ի վեր, հակառակ անոր որ բնաւ իրաւունք չունին այդ բաներին։ Կը կարծուի թէ այս գայթակղութեան մէջ եւս կարգ մը քաղաքական դէմքեր մատ ունին։

Այս առուփախաւութեան հեղինակներն են երկու Ալճէրիացիներ, որոնք միջոցաւ մը ձեռք անցուցած են անգործներու տեղեկագրերէն և շահագործած են զանոնք։

„ԲԱԶՄԱՎԷՊ„ ԲԱՑՈՒՌԻԿ ԹԻՒԸ

Առաւուծաշունչի հայերէն թարգմանութեան 15րդ դարադարձի առթիւ, «Բազմավէպ», Վենետիկի Մխիթարեան Միաբանութեան օգակը, բացառիկ թիւ մը հրատարակած է, մօտ 200 էջէ բաղկացած։ Այս գեղեցիկ հատորը իր ճոխ բովանդակութեամբ և պատմական արժէքաւոր նկարներով կոչուած է լաւ յիշատակարան մը կազմելու։

*** Անգարայէն թռելով 2 ժամ 40 վայրկեանէն կեսարիա հասած է «Թրքական Թռչունի» մէկ ինքնաթիռը, զոր կը քաշէր սաւառնորդ Վէճրիի վարած օդանաւը։

*** Նիհատ Ֆէհմի անուն հեղինակ մը ձերբակալուած է, համայնավարական քարոզութեան ծառայող նկատուելով իր գրած գիրքը՝ «Մեքենաներու կայանը»։ Հրապարակէն ամբողջովին հաւաքուած են այս գիրքին օրինակները։

*** Գուատիէլթէն առեւտրական մը նամակ մը գրելով Թիւրք Օֆիսին, վարունգի և լոլիկի պահանջ ներկայացուցած է յառաջիկայ եղանակին։ Թիւրք Օֆիսը այս խնդրանքը տեղեկացուցած է շահագրգռուողներուն։

*** Ագայի համար երկու նոր շոգենաւ գնել որոշուած է։ Այս մասին չփութներ կը կատարուին օտար նաւարաններու հետ։

Sahibi ve yazı işleri müdürü
HOREN CAMCIYAN
Basıldığı yer
ARTUN Matbaası
Galata, Tunel Billur sokak 10

ՏԻԿ. ՓԱՓԱԶԵԱՆԻ ԶՄԵՌՆԱՑԻՆ ՀՈՒՆՁԸ

Անցեալ շաբթու, կարուձեւի մասնագէտ Տիկ. Երանուհի Փափազեանի ձմեռնային շրջանի շքեղ. ջանաւորներու քննութիւնները տեղի ունեցան Թէֆէ Պաշէի «Ագշամ Գրզ Սան'ա» Մէքթէպիի սրահներուն մէջ, ի ներկայութեան կրթ. անօրէնութեան կողմէ նշանակուած պաշտօնական քննիչներու։

Հեռեւեալները յաջողութեամբ անցուցած ըլլալով քննութիւնը, կը ստանան կրթ. անօրէնութենէն վաւերացեալ վկայականներ.—

Պայաններ՝ Ալիս Թելեան, Ալիս Փոսպիք, Բերբոնէ Տօղրամաճեան, Շազիյէ Ապտուլլահ, Մէհնունէ Մուսթաֆա, Փաքիզէ Սէյա Ապտուլլահ, Հաթիչէ Մէհմէտ Ալի, Այշէ Միւէլլիֆ, Ա. Նէճաթի, Մարիքա Սօթիրի, Գափսալի Էվլամպիա, Կրէկուար Սուրլա, Տէլիսխա, Միշոն Վիքի։

Նոր շրջանի արձանագրութիւնք սկսած ըլլալով, կը շարունակուին մինչեւ Ապրիլ։

*** Ներգաղթի Լիգաղր Դ. Շահվէրեան, մէկ քանի օր Մարսէյլ Ճալէ վերջ, մեկնած է Լիոն, ուրկէ կրկին Մարսէյլ պիտի վերադառնայ։ Այս կարաւանին մասկազմող ներգաղթողները հրահանգ տրուած են պատրաստուելու։

*** Էմիրնեգափուէն մինչեւ Թոփգափու շինուելիք նոր ճամբան, նկատելով որ չատ տուղպիտի արժէ, Հանր. շինութեանց գործավար Ալի Զէթինքայա հրամայած է չեռնարկել այդ շինութեան։

*** Գրագէտ Ֆազլ Անմէտ Փարիզ մեկնեցաւ նախորդ օր, Սորպոնի մէջ երկու դասախօսութիւններ տալու համար Թուրք լեզուի մասին։

ԲՈՂՈՔԱԿԱՆ ԲԵՄ.— Կէսկ Փաշայի Հայ Ազգ. եկեղեցիին կիրակնօրեայ պաշտամունքը կը սկսի ժամը 10,30ին։ Վազը պիտի քարոզէ Վեր. Գ. Ա. Տէր Յովհաննէսեան։

Քարոզին նիւթն է «Անիրաւ Տնտեսը»։

ՆՈՒԱԳԱՀԱՆԴԷՍ ՐՕՊԷՐԴ ԳՕԼԷՃԻ ՄԷՋ

Վազը, Կիրակի, 15 Մարտ, ժամը 17ին, դաշնակի և երգեհոնի նուագահանդէս մը պիտի տրուի Բօպէրթ գոյէճի մէջ, Փրոֆ. Խաթիսի և Փրոֆ. Մաքնիլի կողմէ։ «Փասքֆլոյտէն ալ հատուածներ պիտի նուագուին։ Մուտքը ձրի է. երաժշտասէր հա տրակութիւնը սիրով կը հրաւիրուի։

Տ. ՏԱՆՏՕՐԻԱ

Ցուղարկաւորութեան կազմակերպիչ հաստատութիւն
Հիմնուած 1899ին
Պէյօղլու, Համալը Մէսճիտ թիւ 20
Հեռաձայն 41630

Ցուղարկաւորութեան ամէն գործ կը ստանձնենք, Մեր ապրանքները լաւագոյն և ժամանակակից են. 40 տարիէ ի վեր մեր աշխատանոցներուն մէջ կը պատրաստուին։ Կը տրամադրենք դագաղներ, ծաղկեպսակներ, գագաղակիրներ, կը կատարենք ձեւակերպութիւններ, կը պատրաստենք մահազգներ ու մահարձաններ։

Գիշերային ոպատարկութիւն թէքքն, Գալքօն Զըքմաղ փողոց։
Հեռաձայն 44031
Դագաղակիր օթոներ 3 ասկիէն սկսեալ

ՖՐԱՆՍ. ԹԱՏՐՈՆ

ՀԱԼԻՔ ՕՓԷՐԷԹԻ

Այս գիշեր ժամը 20.30ին

Հալիմէ

գեղեցիկ օփերէթը
Մասնակցութեամբ Զեղ. Տալմասի եւ Գոֆինեսթիսի

Մօտ օրէն՝

"Լա Պայատէռ„

ՅՔԵՂ ԵՒ ՄԵԾ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ
Ի ՆՊԱՍՏ
ԱԶԳ. ՀԻԻԱՆԴԱՆՈՑԻՆ
21 ՄԱՐՏ ՇԱԲԱԹ ԳԻՇԵՐ
ԹՕՔԱԹԼԵԱՆԻ ՍՐԱՀՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ
Հիւանդանոցին այս պարահանդէսը կոչուած է ըլլալու եղանակին ամէնէն փայլուն։
Մեծ ջանք կը տարուի ստեղծելու տաք մթնոլորտ մը եւ հաճելի ժամանց մը։
ՍՄՕՔԻՆԿ ԿԱՄ ՖՐԱՔ ՊԱՐՏԱԻՈՐԻՉ Է
Սեղանները ապահովելու համար դիմել՝ ՄԻՀՐԱՆ ԿԵՍԱՐԵԱՆ ՈՐԴԻՒ վաճառատունը, ամէն օր, ժամը 15—18
Կալաթա, Թիւնէլ փողոց, Թիւ 48։ Հեռաձայն՝ 40308

İstanbul Belediyesi
Şehir Tiyatrosu
ԻՍԹԱՆՊՈՒԼԻ
Քաղաքապետ. թատրոն
ՇԱԲԱԹԱԿԱՆ ԽԱՂԱՑԱՆԿ
Մարտ 3 Երեքշաբթի ժամը 20ին ՖԱՈՒՍԹ
» 4 Չորեքշաբթի » 14ին մանկական թատրոն
» 4 » » 20ին ՖԱՈՒՍԹ
» 5 Հինգշաբթի » » »
» 13 Ուրբաթ » » »
» 14 Շա » 14ին Մանկական թատրոն
» 14 » » 20ին ՏԷԼԻ ՏՕԼՈՒ
» 15 Կիրակի առաւ. » 11ին ՖԱՈՒՍԹ
» 15 » » 15ին ՏԷԼԻ ՏՕԼՈՒ
« 15 » » 20.30ին »

ՍԻՆԷ ԱԶԱՔ ԿԷՏԻԿ ՓԱՇԱ ԶԱՐՇԸ ԳԱՓՈՒ
Բացառաբար 31 Մարտ Ուրբաթէն սկսեալ
Նոր փրօկրամ
Այս շաբթու երկու ֆիլմ մէկ անգամէն
ԳՆՉՈՒ ՊԱՌՈՆԸ
Առաջ Վօնլպոթք—Տանիէլ Փառօլա—Կապրիէլ Կապրիօ
եւ Ժորժ Նօկվէռոյի կողմէ
Մթնեռոյն խաղին մէջ պիտի լսենք Զարաչ և Հունգարական մեծ միւզիքը
Այն ալ ժամանակ մըն էր...
Նշանաւոր արթիսթ Կապի Մորլեյի կողմէ
ՄՕՏ ՕՐԷՆ ՊԷՊՕ ԵՒ ԳԵՂԵՑԻԿՆԵՐՈՒ ՏՈՂԱՆՑՔԸ

ՕԹԷԼ Մ. ԹՕՔԱԹԼԵԱՆ
ՊԷՅՕՂԼՈՒ
Հաճելի անցնելու համար ձեր իրիկունը, գացէք
ԹՕՔԱԹԼԵԱՆ ՊԱՌ - ՃԱՇԱՐԱՆԸ
ուր քաղաքին ընտրանին ժամադիր կ'ըլլայ ճաշելու և պարանոցիկ հաւաքոյթներու համար, որոնք ամէն իրիկուն տեղի կ'ունենան Տիկ. Փուրիցի ղեկավարութեամբ
Ամէն շաբթի ՏԻՆՋ—ՏԱՆՍԱՆ՝ քոթիլեոնով
ԶԵՂՋՈՒԱԾ ԳԻՆԵՐ

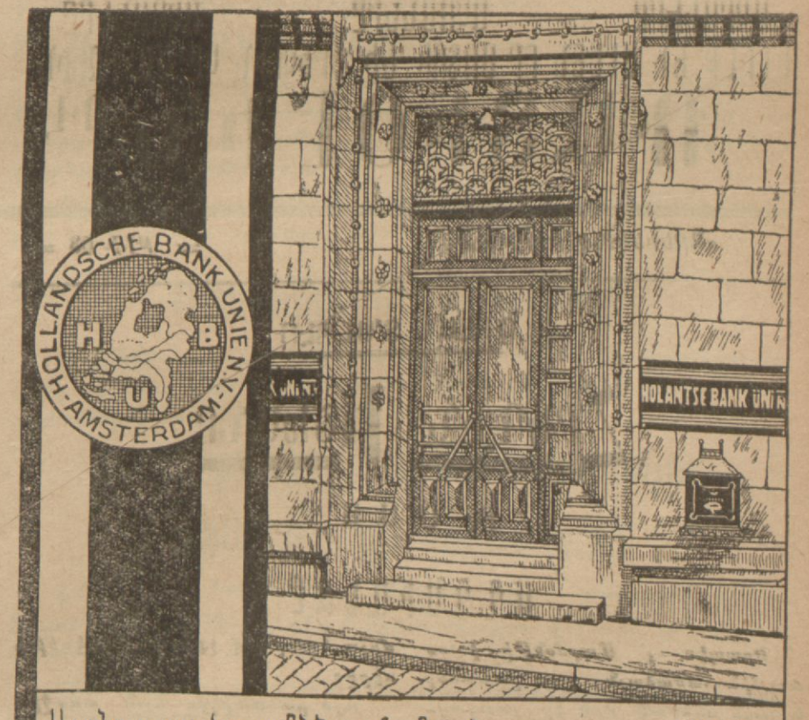

Աւանդ դրուած դրամներու համար նպաստաւոր պայմաններ
Դրամի շահագործման համար օգտակար տեղեկութիւններ
վարձու դրամարկղներ
Ամբողջ օրը բաց է առանց ընդհատման

ԱՄԷՆ ԱՌԹԻՒ ՏՐՈՒԷԼԻՔ ԹԱՆԿԱԳԻՆ ՆՈՒԷՐ ՄԸ

ԿՈՄԻՏԱՍ ՎԱՐԴԱՊԵՏ

ԴԱՇՆԱԼՈՒՄԱՆ

ԵՐԳԵՑՈՂՈՒԹԻՒՆ Սրբոց Պատարագի

Հրեշտակապետաց Կուսաբնակի Ս. Եղեղեցւոյ

Վարդ. Մեսրոպ Արքեպ. Իմաստ

Վերատեսակ Ի ՃԵՌՆ

ՎԱՐԴԱՆ ՍԱՐԳՍԵԱՆԻ

Յազգային Զգեստով Հայերազգի Վարդապետներ
Կամ Ի Հրապարակութիւն
Սիրեալ Տեսակ, որոց ԿՈՍՏԱՆ եւ ԹԱՐՈՆՈՅ Վարդապետք

Գրագրութիւն. ՓԱՐԻԶ Գրիչ-գործիք
Է. ՇԷՄԷՐՏԵԱՆԻ 1933 Ռ. ՇԻՐՄԱԿԱՆԻՆ

Հասոյթը Ազգանձեռնասխելի Հիմնադրամը պիտի կազմէ Կոմիտասի անտիպ գործերուն հրատարակութեանց համար։

Կարելի է գտնել Գոլիս, Պոլսէ գաղու, Արգարեան խան Թիւ 1, կամ Բերա, Փասաժ մ'Էօրօփ, Ռուբէնեան երաժշտական պիտույից վաճառատունը, Դինն է 350 ղրշ.։

ԲԱՐԻ ԼՈՅՍ

Քիմական Ընթերցարան 30 դրս.
Բարի Լոյս Ընթերց. Ա. տարի 35 դրս.
» Ընթերց. Բ. տարի 40 դրս.
» » Գ. Դ. տարի դրս.

ԴԻՄԵԼ
ՄԻԱԿ ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻՆ

Ց. ԱԲՐԱՀԱՄԵԱՆ

Անգարա Ճատէսի
Ռէշիտ էֆ. ի խան Թիւ 14

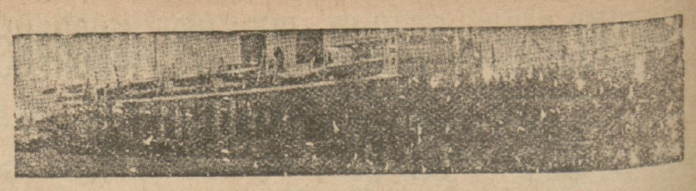

ՖՐԱԹԵԼԼԻ ՍՊԷՐՔՈ
FRATELLI SPERCO

Կալաթա, Զինիլի Բընթքըմ խան Ա. յարկ Թիւ 98, 95—97։ Թէլէֆոն 44792։

Հոյանաեակաեն Շոգենաւային Ընկ.

ԱՄՍԹԷՐՏԱՄ

Արեւածագեան ապահովագրութիւն

Մօտաւոր մեկնումներ գէպի Անվէր, Բօթէրտամ, Ամսթէրտամ, Համբուրգ։

Orestes	այժմ Գրլոյ մէջ
Hermes	Մարտ 15ին

Գեղեցիկ վրան, մասնաւոր շոգենաւային ապահովագրութիւն. Հանգստի և Մտնելի բոլոր նաւահանգիստներ։

Դերանման ապահովագրութիւն
Ամսթէրտամէն կ'ապահովուի

hermes	Մարտ 10ին
Hercules	» 24ին

Ամսթէրտամէն մօտաւոր մեկնումներ

Ganymedes	Մարտ 11ին
Ceres	» 25ին

Nippon YusenKaisha Tokyo

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ

Ուզդակի ապահովագրութիւն

Ուզդակի ապահովագրութիւն Սոքահամալի, Գոպի, Տեյրենի, Զինգիտաոյի, Շանղհոյի, Հոնկ-Գոնկի, Ինկաուրի, Գոլոմպոյի, Սուէզի, Բոլոր Սալիսի, Գեյրութի և Գոլոմբոյ մեկնելու։

Գիրլոն, Մարսիլիա, Գարչելոնա, Վալենսիա, Լիվ բուլ և Կլասգո։

Delagoa	Maru	Մարտ 18ին
Lyons	»	Ապրիլ 20ին
Lima	»	Մայիս 19ին

Compagnia Italiana Turismo

Իտալական Թուրիզմօ (CIT) նաւային ընկերութիւնը կը հայթայթէ երկաթուղիի, շոգենաւերու եւ օդանաւերու տոմսակներ աշխարհի բոլոր քաղաքներու համար։

Զրի տեղեկութիւններ կը հայթայթէ. կ'ապահովէ պանդոկի սենեակներ և պակաժներու առաքումներու ապահովութիւնը կ'առանձնէ։

Հարիւրին 70 զեղչ իտալական երկաթուղիներու վրայ։

Դիմել ՖՐԱԹԷԼԼԻ ՍՊԷՐՔՈ
Կալաթա, Զինիլի Բընթքըմ խան, Թիւ 98—97

Ընկերութիւնը որ ՍԻՒ ընկերութեան ներկայացուցիչն է, նաւագրի բոլոր քաղաքներու համար նաւային երկաթուղիի տոմսակներ և խառն տոմսակներ ծովային ցամաքային Գալիա-Փարիզ և Գալիա-Լոնտոն գիծերու համար։ Տոմսակներ կուտայ նաեւ իտալական օդանաւային ընկերութեան Բիրկենհէդ-Գրինոքիզ գծին համար։

ԼՈՅՏ ԹՐԻԷՍԹԻՆՕ
LLOYD TRIESTINO

ՄԵԿՆՈՒՄ

ՄԻՐԱ

Բշ. 2 Մարտ. ժամը 17ին գէպ ի Փիրէա, Փաթրաս, Նաբոլի, Մարսիլիա, Ճէնովա։

ՖԷՆԻՍԻԱ

Դշ. 4 Մարտ. հիւդ ժամը 17ին Գուրկազ, Վառնա, Գոնսթանցա, Սուլինա, Կալաց, Իպրայիլ։

ԱՍԻՐԻԱ

Դշ., 4 Մարտ. ժամը 17ին գէպ Գավալա, Սէլանիկ, Կոլոս, Փիրէ, Փաթրաս, Գրինոքիզ, Վէնէտիկ, Թրիէսթ։

ՃԷԼԷՕ

Եշ., 5 Մարտ. ժամը 20ին Լաթիոյ քարափէն գէպ ի Փիրէ, Գրինոքիզ, Վէնէտիկ, Թրիէսթ։

ՄԷՐԱՆՕ

Դշ. 11 Մարտ. ժամը 17ին գէպ ի Գուրկազ, Վառնա, Գոնսթանցա, Սուլինա, Կալաց, Իպրայիլ. Սուլինա, Տրապզոն. Սամսոն, Գոնսթանցա, Վառնա, Գուրկազ։

ՊՈԼՍԷՆԱ

Եշ. 12 Մարտ. ժամը 17ին գէպ Գուրկազ, Վառնա, Գոնսթանցա, Օռեսա, Գաթում, Տրապզոն, Սամսոն, Վառնա, Գուրկազ։

ԲԵՐԵՆԱԼ

Եշ. 12 Մարտ, ժամը 20ին Լաթիոյ քարափէն գէպ ի Փիրէ, Գրինոքիզ, Վէնէտիկ, Թրիէսթ։

ԱԼՊԱՆՕ

Շբ. 14 Մարտ, ժամը 17ին գէպ ի Սելանիկ, Միտիլլի, Իզմիր, Փիրէ, Փաթրաս, Գրէնոքիզ, Նէտիկ, Թրիէսթ։

ԱՎԱՆԹԻՆՕ

Բշ., 16 Մարտ, ժամը 17ին գէպ ի Փիրէա, Փաթրաս, Նաբոլի, Մարսիլիա, Գարչելոնա, Ճէնովա։

ԲԱԼՏԷԱ

Դշ., 16 Մարտ, ժամը 17ին գէպ ի Գուրկազ, Վառնա, Գոնսթանցա, Սուլինա, Կալաց, Իպրայիլ։

ՖԷՆԻՍԻԱ

Եշ. 19 Մարտ. ժամը 17ին գէպ Գավալա, Սելանիկ, Փիրէա, Փաթրաս, Գրինոքիզ, Վէնէտիկ, Թրիէսթ։

ՃԷԼԻՕ

Եշ. 19 Մարտ. ժամը 20ին Լաթիոյ քարափէն գէպ ի Փիրէ, Գրէնոքիզ, Վէնէտիկ, Թրիէսթ։

Աւելի մանրամասն տեղեկութիւններու համար դիմել Թրիէսթինոյի ընդհ. գործակատար Քեան, Մերքէզ Ընթքըմ խան, Լաթա, Թէլէֆոն 44877—8—9 կամ Բերայի ճիւղը Կալաթա Թել 44686

Գործակալութիւնս հոլանդական շոգենաւային ընկերութեան միջոցաւ է կարգ պահելով հոլանդական ընկերութեանց հետ գործ է

Արեւի բոլոր նաւահանգիստներու համար տարբեր ընկերներ ընդունելի փոխարէն ուզդակի ցանկալի։

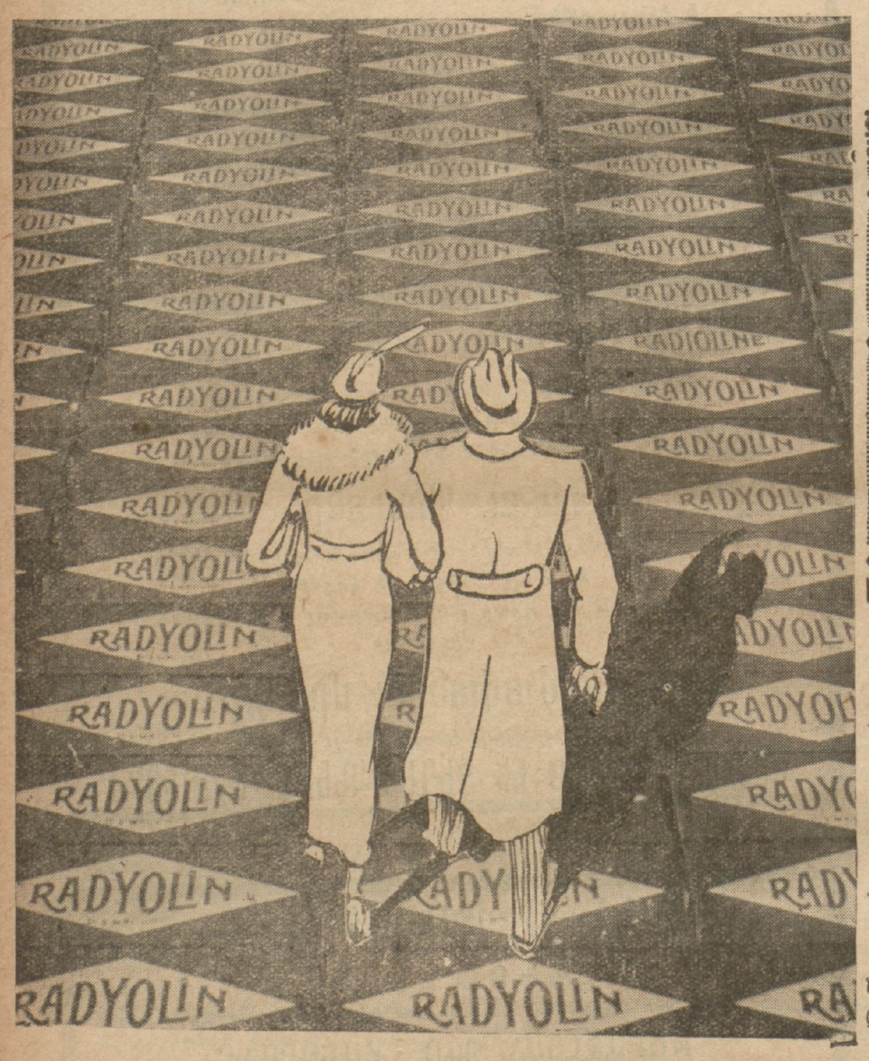

Դէպի առողջութիւն եւ գեղեցկութիւն
տանող ճամբան

ՄԱՔՐՈՒՐ ԱԿՐԱՆԵՐԸ ՃԵՐՄՈՒԿ ԱԿՌԱՆԵՐԸ ԱՄՈՒՐ ԱԿՌԱՆԵՐԸ
ԱՆՌԼՔ ԵՆ ՍԻՍՑՆ ՈՐ ԱՌՏՈՒ ԵՒ ԻՐԻԿՈՒՆ ԿԸ ՄԱՔՐՈՒԻՆ

ՌԱՏԻՕԼԻՆ ՈՎ

ՍԱԿԱՐԱՆ

13 Մարտ 1936 Սրանպոլ

ՊԱ ՀԱԹՈՒՂԹԵՐ

ԵՒ ԲԱ ՆԵԹՈՒՂԹԵՐ

Քրէտի Ֆոնսիէ եգիպ. 1886	100,—
» » » 1903	88.—
» » » 1911	84,—
Ներքին փոխառութիւն	95,—
933ի » Էրկանի	
Սվազ—Էրզրում	95.—
Անատօլու պարարթ. Ա.Բ.	44.—
Գ.	45.—
Պոն Անատօլու	47,70
Անատօլու բաժ.	23.25
Իւնի Թիւրք Ա.	24,—
» » Բ.	22,50
» » Գ.	22.50
Թրամվէյ բաժ.	23,—
Ռէժի	2,10,—
Ծիրքէթը Խայրիյէ	4.25
Իշ Պանքասը	9.50
Մերքէզ Պանքասը	60.50
Պոմոնթի	8.—

ՉԷՔԵՐ

Լոնտոն	621.—
Բարիզ	12,06
Հռոմ	10,03,20
Գրիւքսէլ	4,73,—
Զուիցերիա	2,43,—
Հոլանտական (Ֆլորին)	1,17.80
Գերլէն	1,97,91
Աթէնք	84,20,—
Աւստրիական	4,18,80
Տոլար	0,80,40
Լէվա	63,46,6
Մոսքուա	10,88,52

ԹՂԹԱԴՐԱՄՆԵՐ

Սթերլին	621,—
Լիրէթ	155,—
Ֆրանք Ֆրանսական	167.—
Զուիցերիական ֆրք.	815,—
Գելճիական ֆրք.	82,—
Տրախմի	24.
Լէյ	15.—
Լէվա	24,—
Տոլար	124,
Ռայխսմարք	34,—
Պանք Օթոման	233,—
Թրք. ոսկի	956.—

ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ Կ. ՔԷՉԷՃԵԱՆ
ՎԱՃԱՌԱԿԱՆ ԿԵՐՊԱՍԵՂԻՆՈՑ

Անգլիական եւ ուրիշ ամէն տեսակ առաջնակարգ կերպասներ

ՂԱԼԱԹԻԱ, ՀԱՐԱՃԱՃԻ ՓՈՂՈՑ, ԹԻՒ 36

Մեր վաճառատունէն առեւտուր ընողները գացարձակապէս կրնան վստահ ըլլալ թէ երբեք չպիտի խաբուին, որովհետեւ մեր անշեղ եւ անյեղլի սկզբունքն է՝

ՊԱՏՈՒԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ
ՈՒՂՂԱՄՏՈՒԹԻՒՆ
ԵՒ ՔԻՉՈՎ ԳՈՀԱՆԱԼ

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ — ԹԻ. 68 —

ՌՈԼԱՆ Տ'ԱԼՊԷՌ

ՀՐԵՂԷՆ ԻՇԽԱՆԸ

Բ. ՄԱՍ

ՄՂՁԱՒԱՆՋԸ

Իրապէս ալ՝ Մարմօնթի խոստումին համաձայն, շատ լուսաւոր և լայն սենեակ մը էր յատկացուած, որուն վանդակապատ երկու պատուհանները կը դիտէին ուղղակի ծովերուն վրայ։ Մաքրութիւնը և կանոնաւորութիւնը սենեակին մէջ աչքառու էին։ Ֆուռէ շատ գոհ մնաց մանաւանդ անոր օդասուն դիրքէն ու գեղեցիկ ծովային տեսարաններէն, որոնց վրայ զոնէ դիշերներ ամբողջ պիտի հսկէր, միշտ երազելով չքնաղ Մարկոթթի սէրը։

Այս բանաստեղծուն եան տաջին շաբաթը շատ հանելի դարձնել խորհած էր Մարմօնթ, Ֆուռէի երբեք չզգաղնելու համար ո և է յուսահատութեան առիթ։ Բանաստեղծը որ շատ անոյշ յիշատակներու տէր և երկար պատերազմներու փորձառութիւնը ունեցած մարդ մըն էր, ամէն դիշեր Ֆուռէի քով կը դտնուէր։ կը պատմէր անոր իր կեանքէն զուարճալի և հերոսական զէպքեր, կ'ընէր այնպիսի ընթերցումներ, որոնք կոչուած էին բարձր բռնել խեղճ դնդապետին բարոյականը։

Ֆուռէ սակայն, հակառակ այս բոլորին, ունեցած էր կանխազգացում մը, բոլոր փոքր դէպքերու հետեւողութեան բերումով։ Նախ այն անբացատրելի արդելքը՝ որ դրուած էր իր կնոջ թղթակցելուն համար։ Երկրորդ՝ այն մեծ պատիւները, որոնք իրեն կը շնորհուէին բանտին մէջ ... ինք որ պարզ դնդապետ մըն էր միայն, թէ՝ իր սիրելի Մարկոթթը՝ կղզեպատրա մը դտրձած էր նոր կեսարին։

Բայց յանախ միամտութիւնը կ'ունենար մխիթարելու, յիշելով իր կնոջ սա խօսքը՝ արտասանուած Թրիվոլի մէջ. «Սիրելի՛ ամուսին, չըլլայ որ երբե՛ք տարակուսիս ... միշտ և յաւիտեան քե՛զ պիտի սիրեմ միայն ...»։

Այս պայմաններուն մէջ իր քունը կը տանէր և կը զդար թէ, հանգիստ էր իր խիղճը։

Այս քունը սակայն, բարնդէպ փորձութեան մը կարճ մէկ շրջանն էր, որմէ յետոյ պիտի դար յայտնուիլ իրեն ճշմարտութիւնը՝ իր ամբողջ եղեռնական ծանրութեամբ և անսպասելի եղանակով մը։

Գիշեր մը երբ խաղաղ քունի մէջ էր, յեղակարծ ձեռքի մը շոշափումին տակ ընդոստ կ'արթնանար օր իր մօտ կը տեսնէր՝ լապտերի մը ամոյն ցոլքերուն տակ՝ Արաբ մը որ իրեն կ'ըսէր ֆրանսերէն լեզուով.

— Ալլահը զիս ուղարկեց քու մօտ ո՛չ թէ իբր թշնամի՝ այլ բարեկամ մը, եղբայր մը ...։

«Հրեղէն Իշխանը տեփականացուցած է քու կինդ, անէ՛ծք, հազա՛ր անէծք անոր՝ որ ուրիշի մը կինն ու ինչքը կը գողնայ ...»։

Ֆուռէ կարծելով որ մղձաւանջի մը ձեռքը դերի է այդ գիշեր, ի զո՛ւր ձեռքերը կը տանէր աչքերուն՝ վանելու համար այդ զժոխային պատկերը։

Արաբը կը շարունակէր.

— Մարդարէ՛ն ուղարկեց զիս քու մօտ։ Ա՛ն է կրկին որ հրամայեց որ բացուին այս մեծ բերդին ամրապինդ դուռները իմ առջեւ։

Այլեւս համոզուած Ֆուռէ, թէ իրականութեան մը դէմ կը գտնուի, և թէ իր հետ խօսողը ո՛չ թէ ուրուական՝ այլ մարդ մըն է, աղաղակեց.

— Ո՞վ ես դուն։

— Ես այն անձն եմ որ պատգամաւորը դառնալու երջանկութիւնը ունեցած եմ Ալլահին, հակառակ որ դուն քրիստոնեայ մըն ես, ան կ'ուզէ իր երկնային հովանաւորութեան տակ առնել քեզ, քու պետիդ գործած անզգամութիւնները պարզելով քեզի։

— Զե՛մ հաւատար քեզի, կը գոչէր Ֆուռէ, հաւատքով եւ համոզումով, խորհելով թէ, անպայման կամ յիմար մը՝ և կամ ժողովրդական մը էր ներկայացողը։

Եւ երբ ձեռքով կը հրէր զայն որպէս թէ խուսափելու համար գարշահոտ շունչէն, Արաբը կ'ուղարկեր բռնած լապտերը վերը որուն ցոլքերուն մէջ կը երեւէր անոր պուրնուզը և սպիտակ մօրուքը ու կ'անիծէր բանտարկեալը։

Ալլահին կրակը վրդովիր քեզ, անհաւա՛ռ, որ ձեռք կը բարձնես մարգարէին։

Ֆուռէն, իբր խղճի ու հոգի մարդ, զզջացած ըլլալը նենգով իր ձեռք բարձրացնելով Արաբը մօտեցաւ անոր ու խնդալով ըսաւ.

— Ո՞վ Ալլահի արարածը՝ եկած եմ բանալ աչքերդ ... դուն զանոնք կը փակես՝ արեւոյսէն չլացած։

Ահա՛ ես կ'երդնում քու տարանին, մեր Գուրանին և մեր քեռի վրայ թէ, միայն ես ճշմարտութիւնն է ըսածս։

(Շար.)